

и подходи на преподаване. Тази дейност създава реални условия за разработването на съвместни учебни програми, обмен на учебно съдържание и методи на преподаване между партниращите институции.

Престоят по преподавателската мобилност „Еразъм“ не може да бъде по-малко от 5 учебни часа и е с максимална продължителност 6 седмици.

Програмата предлага следните възможности на българските преподаватели:

- Помощно финансиране на пътните разходи и разходите по Еразъм престоя според дестинацията на гостуването и условията на живот в приемащата европейска държава.

МОБИЛНОСТ НА УНИВЕРСИТЕТСКИЯ ПЕРСОНАЛ

Като нова мярка за интернационализация на висшите училища, от 2007г. в програма „Еразъм“ е въведена „Мобилност с цел обучение на преподавателския и преподавателския персонал“, която може да се осъществи в други висши образователни институции или в търговски предприятия в рамките на Европейския съюз. Целта на мобилността е обмяна на опит и повишаване на професионалните умения и компетенции на университетския персонал. Дейността дава възможност и за мобилност на персонала на търговските предприятия в партньорски висши училища.

Продължителността на мобилността може да бъде между 1 и 6 седмици в рамките на една академична година.

Програма „Еразъм“ предлага следните възможности на университетския персонал:

- Помощно финансиране на пътните разходи и разходите по Еразъм престоя според дестинацията на гостуването и условията на живот в приемащата европейска държава.

ИНТЕНЗИВНИ ПРОГРАМИ

Интензивните програми са кратки, структурирани учебни програми (от 2 до 6 седмици - летни училища и блок-семинари), провеждани с преподаватели и студенти от поне три участващи университета от три различни европейски държави. Тези програми насърчават ефективното мултинационално преподаване на специализирани учебни дисциплини, които са малко популярни на европейско ниво. Дават възможност на студентите и преподавателите да работят заедно в мултинационални групи, като се възползват от предимствата на специфичните условия за преподаване и учене, различни от тези в изпращащите ги университети. Стимулират се Интензивни програми с изразени европейски измерения в преподаването и такива, които предлагат интердисциплинарен подход при постигане целите на програмата. Минималният брой чуждестранни участващи студенти следва да бъде 10, като съотношението между преподавателите и студентите трябва да позволява активното участие в учебните занятия и да създава условия за развитие на елементи от учебната програма.

Българските висши училища, желаещи да реализират проект за Интензивна програма, от 2007г. могат да кандидатстват за финансиране директно към Центъра за развитие на човешките ресурси, при условие, че притежават валидна Университетска харта „Еразъм“ за периода 2007 - 2013 г.

Проектите за Интензивни програми не могат да продължават повече от 3 последователни години.

Програма „Еразъм“ финансира:

- Пътните разходи на участващи чуждестранни студенти и преподаватели в програмата;
- Разходите за престой на участници;
- Организационни разходи.

ЦЕНТЪР
ЗА РАЗВИТИЕ
НА ЧОВЕШКИТЕ
РЕСУРСИ

образование
и култура

РОЛЯТА НА НАЦИОНАЛНАТА АГЕНЦИЯ

Центърът за развитие на човешките ресурси е Националната агенция за България по Програма „Учене през целия живот“ (2007-2013).

Националната агенция играе важна роля в практическото изпълнение на Програмата, като администрира децентрализираните дейности в целия проектен цикъл:

- разпространява информация за дейностите на Програмата;
- приема и регистрира кандидатурите;
- организира селекцията;
- сключва договори с успешно преминалите селекцията кандидати;
- извършва плащанията по договорите;
- извършва мониторинг и консултации на финансираните проекти;
- приема отчетите по тези проекти;
- организира дейности за разпространение и валоризация на резултатите от успешни проекти.

Приемно време
на Център за развитие на човешките ресурси
вторник и четвъртък от 14.00 ч. до 17.00 ч.

ЦЕНТЪР ЗА РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

София 1000, ул. „Граф Игнатиев“ 15, ет.3
тел.: (02) 9155 010; факс: (02) 9155 049
e-mail: hrdc@hrdc.bg; http://www.hrdc.bg

Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Настоящата публикация отразява единствено възгледите на автора и Комисията не носи отговорност за начина, по който може да бъде използвана съдържанието се информация.

Програма „Учене през целия живот“
Секторна програма
„Еразъм“

ЦЕНТЪР
ЗА РАЗВИТИЕ
НА ЧОВЕШКИТЕ
РЕСУРСИ

Програмата за висшето образование „Еразъм“ е една от най-успешните инициативи на Европейската комисия. Създадена през 1987г., вече 20 години тя дава възможност на студентите и преподавателите от цяла Европа да участват в академичен и културен обмен в рамките на континента. До момента повече от 1 милион студенти и повече от 100 000 университетски преподаватели са се включили в тази атрактивна и полезна европейска инициатива.

В програма „Еразъм“ участват всички държави членки на Европейския съюз, Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Турция.

Днес програма „Еразъм“ е с нова визия и с нови по-богати възможности за мобилност. Тя е част от програмата на Европейската комисия „Учене през целия живот“ (2007-2013) и обхваща следните мобилни дейности:

- Студентска мобилност с цел обучение;
- Студентска мобилност с цел практика;
- Преподавателска мобилност;
- Обучение на университетския преподавателски и преподавателски състав в европейски висши училища и търговски предприятия;
- Обучение на персонала на търговски предприятия в чуждестранни висши образователни институции;
- Интензивни програми.

В програмата могат да се включат само висши училища, притежаващи Университетска Харта „Еразъм“ на Европейската комисия. Те, както и институциите в рамките на т.нар. Консорциуми за студентски практики „Еразъм“, следва да кандидатстват за осъществяване на мобилността пред Центъра за развитие на човешките ресурси, определен от Министерство на образованието и науката за Национална агенция на Програмата „Учене през целия живот“ за България. Физически лица не могат да кандидатстват директно към Центъра за развитие на човешките ресурси, тяхното участие се организира от съответната институция, в която учат, преподават или работят.

Кандидатстването към Центъра за развитие на човешките ресурси се извършва на основа на публикувани ежегодни Покани за подаване на предложения. Те са достъпни за всички институции на Интернет страницата на ЦРЧР, където са публикувани и съответните практически ръководства и указания за кандидатстване.

Задължително условие за реализирането на студентска и преподавателска мобилност по програма „Еразъм“ е наличието на предварително подписани от партньорските висши училища Двустранни споразумения за Еразъм обмен, в които се описват основните параметри на всяка мобилност.

За организирането и провеждането на мобилността всяко участващо висше училище ще бъде подпомогнато финансово със специален бюджет, наречен „Организация на мобилността“, предназначен за покриване на разходи като езикова подготовка на Еразъм студентите, информационно и административно обслужване на изходящите и входящите чуждестранни студенти и преподаватели и др.

Студентите и преподавателите със специални потребности могат да бъдат подпомогнати за участието в програмата с допълнителни финансови средства от изпращащия български университет и от Националната агенция на програмата „Учене през целия живот“ в България - Център за развитие на човешките ресурси.

Повече информация и полезни съвети може да намерите в:

Офисите за международна дейност на Еразъм университетите в България и техните Интернет страници

или

*Център за развитие на човешките ресурси
Национална агенция на Програмата
„Учене през целия живот“*

Тел.: 02/91 550 10

Факс: 02/91 550 48

e-mail: hrdc@hrdc.bg

МОБИЛНОСТ С ЦЕЛ ОБУЧЕНИЕ

Програма „Еразъм“ дава възможност на българските студенти да живеят в друга европейска страна и да разширят своите социални, културни и академични компетенции. Обучението в условията на чуждестранна система за висше образование дава възможност на студентите да се докоснат и да се възползват от обучение, провеждано с нови и различни преподавателски методи и подходи.

Студентите, завършили първата година от обучението си в родната страна, могат да осъществят период на обучение между 3 и 12 месеца в друга европейска приемаща държава. В мобилността могат да се включат всички студенти до и включително Докторска степен.

Участниците в „Мобилността с цел обучение“ подлежат на селекция в българските университети, където се обучават. Селектираните студенти придобиват статут на „Еразъм студент“, чиито права и задължения са определени в Студентската харта „Еразъм“.

Студентската мобилност с цел обучение по програма „Еразъм“ предлага на българските студенти:

- Финансиране на периода на мобилност;
- Освобождаване от академични такси в приемащия университет;
- Езикова и културна подготовка за Еразъм периода посредством участие в Интензивните езикови курсове Еразъм, предназначени само за Еразъм студенти;
- Академично признаване на резултатите от обучението по време на Еразъм мобилността.

СТУДЕНТСКИ ПРАКТИКИ „ЕРАЗЪМ“

Програма „Еразъм“ подпомага студентски практики с продължителност между 3 и 12 месеца, провеждани в търговски предприятия и научни центрове в рамките на европейските държави с изключение на институциите на Европейския съюз, посолствата и дипломатическите мисии и институциите, ангажирани с управлението на европейски програми и инициативи.

Студентските практики „Еразъм“ са насочени към придобиването на практически опит и умения в международна среда и запознаването с изискванията и особеностите на общеевропейския пазар на труда. Посредством практиките, Еразъм студентите придобиват ключови компетенции и квалификации като комуникационни умения, способност за работа в екип, познания за чужди култури и пазари, анализ и работа с информация и др.

Участниците в „Мобилността с цел практика“ подлежат на селекция в българските университети, където се обучават. Селектираните студенти придобиват статут на „Еразъм студент“, чиито права и задължения са определени в Студентската харта „Еразъм“.

Студентските практики „Еразъм“ предлагат на българските студенти:

- Месечен Еразъм грант за периода на мобилност;
- Европейски договор за практика между българското висше училище, търговското предприятие в Европейския съюз и студента;
- Езикова и културна подготовка за Еразъм периода посредством участие в Интензивните езикови курсове Еразъм, предназначени само за Еразъм студенти;
- Признаване на постиженията от мобилния период (отразяване в Дипломното приложение, Европас документите, чрез Европейската система за трансфер на кредити).

ПРЕПОДАВАТЕЛСКА МОБИЛНОСТ

Програма „Еразъм“ подпомага мобилността на българските университетски преподаватели в европейски приемащ университет, който притежава Университетска Харта „Еразъм“. Целта на тази мобилност е, от една страна, да спомогне за засилване на европейските измерения в преподаването, а от друга страна, дава възможност на студентите, които не са участвали в мобилност, да се докоснат до иновативни методи